

Prezentarea sistemului de învățământ din Letonia

Date de bază despre Republica Letonia:

Localizare - Nord-Est Europa, coasta de est a Mării Baltice

Suprafata - 64 589 km²

Populația - 2,35 milioane de locuitori în 2002 (urban-68%, rural-32%)

Capitala - Riga, 747 000 rezidenți în 2002

Structură etnică - 57,6% populație letonă, 29,6% etnici ruși, 4,1% bieloruși, 2,7% ucraineni, 2,5% polonezi, 1,4%, lituanieni, 2,1% alte naționalități

Principalele religii - Lutheran protestanți, romano-catolici, greco-ortodocși.

Limba oficiala - letonă (grupul de limbă baltică a limbilor indo-europene)

Moneda - lats (LVL). 1 lats este format din 100 santims.

Legislație:

Legea cu privire la educație (1998) - o lege cadru care conține definițiile tuturor tipurilor și nivelurilor de educație și stabilește principiile generale și competențele organismelor de conducere.

Legea cu privire la Educația Generală (1999)

Legea cu privire la Educația Profesională (1999)

Legea cu privire la educația în Unitățile de învățământul superior (1995, 2000 - versiunea modificată)

Guvernarea sistemului de învățământ

Sistemului de învățământ se administrează în trei niveluri - național, municipal și instituțional.

Principalele organisme de decizie la nivel național sunt :Parlamentul (Saeima), Cabinetul de Miniștri și Ministerul Educației și Științei .

Ministerul Educației și Științei este instituția care elaborează politica educațională, este responsabilă de stabilirea standardelor educaționale împreună cu procedurile și conținutul de formare a profesorilor, și de asemenea de aspectele legate de licențele pentru deschiderea instituțiilor de învățământ.

Învățământul preșcolar (nivel ISCED 0)

Copiii în vârstă de 5-7 ani trebuie să participe la programele pre-școlare furnizate de instituțiile de învățământ general sau gradinite, ca parte a învățământului obligatoriu de bază.

Obiectivul educației preșcolare este de a stimula dezvoltarea generală a copiilor și disponibilitatea lor de a intra stadiu primar de educație de bază.

Educația de bază (ISCED nivelul 1 și 2)

Structura de educație de bază, care durează 9 ani – învățământ primar și învățământul secundar inferior (conform ISCED) este obligatorie pentru toți copiii de la vârsta de 7 ani. Curriculum-ul este determinat de standardul național de educație de bază. Ministerul Educației și Științei supraveghează și stabilește conținutul examenelor finale naționale. Elevii, care au efectuat evaluarea în toate domeniile curriculum-ului de învățământului obligatoriu, teste naționale și examene, primesc un certificat de învățământ de bază (aplīecība pamatizglītību par), precum și o declarație de înregistrări (sekmju izraksts), care califică și servește ca un criteriu de selecție, admitere pentru educație continuă și de formare în cadrul programelor de învățământ de nivel secundar. În cazul în care un elev nu a primit o evaluare ca oricare dintre colegi, el / ea primește un raport de școală (licēiba), care conferă dreptul de a continua educația și formarea de bază în programe de educație profesională.

Educația pentru elevii cu nevoi speciale

Școlile speciale sau clasele de învățământ special din cadrul școlilor de învățământ generale, asigură educația pentru copiii cu nevoi speciale corespunzător stării lor individuale de sănătate. Structura învățământului special este foarte asemănătoare

cu cea din sistemul general de învățământ care oferă oportunități pentru persoanele cu nevoi speciale să atingă cunoștințe ca și subiecții din învățământului general, precum și aptitudini generale, cu accent puternic pe aplicabilitatea cunoștințelor dobândite și competențele în scopul de a facilita incluziunea socială .

Educație orientată vocațional

Educație orientată vocațional în arte și muzică este voluntară și se adaptează nevoilor educaționale și individuale ale fiecărei persoane.

Învățământul gimnazial (nivel ISCED 3)

În învățământul gimnazial (nivel ISCED 3) există două tipuri de programe de învățământ secundar: secundar general și profesional secundar și programe de formare. Atunci când admit pe elevi în nivelul de învățământ secundar, școlile sunt libere să organizeze examenele de admitere în conformitate cu standardul de bază de învățământ, cu excepția acelor discipline pentru care elevii au primit deja un Certificat de educație de bază.

Curriculum obligatoriu de 3 ani

Pentru școlile secundare generale (vidusskola, Gimnazija) acesta este stabilit de standardul național pentru următoarele profiluri: (1) Cunoștințe generale cuprinzătoare, (2) social umanist, (3) matematică / științe naturale / tehnice, (4) vocațional / profesional (arte, muzica, afaceri, sport). Toate programele de învățământ trebuie să conțină 8 subiecte obligatorii și 3-6 subiecte selectate în funcție de profil. Școlile pot oferi unele discipline opționale care să nu ia însă mai mult de 10-15% din timpul total de studiu, sau oricare dintre materiile obligatorii, în loc.

Programele Generale de învățământ secundar, indiferent de profil, pot fi combinate cu un program de învățământ pentru minoritățile naționale de prin includerea studierii limbii minorităților naționale și a subiectelor legate de identitatea națională și integrarea acestora în societatea letonă. După absolvire studenții trebuie să ia cel puțin 5 examene naționale centralizate,

conținutul și procedura fiind determinate de Ministerul Educației și Științei și aprobat de către Cabinetul de Miniștri. Este acordat un Certificat de Învățământ secundar (atestāts par vispārējo vidējo izglītību) tuturor elevilor care au primit o evaluare pozitivă în toate domeniile în funcție de profilul ales, precum și la examenele naționale și un certificat al examenelor promovate centralizate cu punctajele lor, prin care se oferă dreptul de a continua educația în orice nivel superior, pentru un program de educație.

În cazul în care studentul nu a primit o evaluare într-una sau mai multe discipline sau nu a susținut examenul național, el / ea primește un raport de școală (licēba).

Programele de formare profesională sunt dezvoltate pentru toate ramurile economiei naționale din Letonia.

Standardul Național al învățământului profesional și standardele ocupaționale determină curriculum-ului / conținutul programelor de învățământ profesional. Majoritatea școlii profesionale din Letonia furnizează programe de formare profesională care durează între 4 și 3 ani și numai unele instituții oferă programe concepute pentru educația profesională de bază.

Învățământ Secundar Profesional de 4 ani, aceste programe sunt oferite pentru studenții care au absolvit cu succes învățământul obligatoriu de bază în școlile de învățământ secundar profesional (numit: arodvidusskola, amatniecības vidusskola, arodģimnāzija sau tehnikums). Absolvenții acestor programe au posibilitatea de a combina achiziționarea de calificare profesională la nivelul 3, cu finalizarea educației lor secundare.

Programe de Formare Profesională de 2-3 ani, oferă educație profesională și pentru studenții care au absolvit învățământul de bază, cărora li se oferă posibilitatea de a achiziționa cunoștințe/certificare pentru nivelulul 2 de calificare profesională. Educația poate fi continuată cu 2 ani de programe care duc la calificare de nivel 3 sau 1-2 ani de programe pentru obținerea unui certificat de învățământ secundar (atestāts par vidējo izglītību).

Învățământ profesional de bază și programe de formare profesională de 3 ani
- sunt prevăzute în școlile profesionale pentru studenți, fără un certificat de învățământ de bază (după încheierea a cel puțin 7 grade de educație de bază, dar nu înainte de an calendaristic, atunci când devin 15 ani). Pe lângă achiziționarea de nivel 1 sau 2 de studenți de calificare profesională, de asemenea, au posibilitatea de a realiza educația de bază. În funcție de tipul de program de învățământ profesional, toți studenții care au trecut examenele finale și obiectul de calificare primesc o diplomă sau certificat: o diplomă de învățământ secundar profesional (diploms par profesionālo vidējo izglītību), un certificat de educație și formare profesională de bază (atestāts par arodizglītību), un certificat de educație și formare profesională inițială (apliecība par profesionālo pamatizglītību). Doar titularii unei diplome de învățământ secundar profesional sunt eligibili pentru a avea acces la învățământul terțiar.

Post-secundar non-terțiar învățământul profesional (nivel ISCED 4) Programele de formare profesională continuă pot fi achiziționate, de asemenea, după ce a absolvit învățământul secundar general sau profesională și instituțiile de formare profesională (durata 1-2 ani) sau la modernizarea profesională / programele de dezvoltare (durata de ore nu mai mic de 160 de studiu, care pot fi considerate ca o parte de calificare). Aceste programe sunt concentrate spre a stăpâni abilități pure și cunoștințe profesionale, în conformitate cu cerințele de nivelul de calificare respectiv. Procesul de studiu, de evaluare a realizărilor sunt organizate într-un mod similar cum se face în învățământul secundar profesional și a programelor de formare.

Învățământul terțiar (ISCED nivel 4-5) Procedura de admitere nu este centralizată: fiecare instituție de învățământ superior are propriul bord, precum și criteriile de admitere. Din anul 2004, examenele de admitere sunt înlocuite de rezultatele examenelor naționale centralizate de învățământ secundar. Sistemul de învățământ superior în Letonia este binar, deoarece Legea Învățământului Unitățile stabilește o diferență între tipurile academice și profesionale de învățământ superior, dar nu este strict instituționalizată. . Nu se pot distinge trei grupuri de programe: programe academice care conduc la grade academice, Programele de formare profesională se bazează pe un standard de gradul întâi academic făcând astfel absolvenți eligibili

pentru continuarea studiilor universitare și a programelor aplicate profesional orientate spre mai mari calificări profesionale, dar nu și de fundal pentru furnizarea de admitere directă la mai multe studii academice. Programe Academice de învățământ superior se bazează pe fundamente și / sau științe aplicate, de obicei, ele cuprind o teză la sfârșitul fiecărei etape și va conduce la un grad (Bakalaurs), diplomă de licență și diplomă de Master's (Magistrs). Durata programelor universitare de licență pot fi de 3 sau 4 ani, la diferite instituții. 3 - 4 ani-universitare de licență este considerat ca fiind o calificare completă academice. Diplomă de master este acordat după a doua etapă a educației universitare și necesită cel puțin 5 ani de studii universitare. Legea cu privire la instituțiile de învățământ superior și Legea privind Educația și Formarea Profesională prevede două nivele profesionale de învățământ superior - primul nivel de învățământ profesional superior sau facultate (2-3 ani), conducând la calificarea profesională primă Limena Nivelul 4 (diploms par profesionālo augstāko izglītību), precum și al doilea nivel de învățământ profesional superior care conduc la nivel de calificare 5 (2-3 ani). Având însușit un program de învățământ profesional superior, studentilor le sunt atribuite o calificări profesionale sau o diplomă de licență profesionista, care pot fi urmată de încă 1-2 ani de studii de masterat profesionist. Diplomă de master (Magistrs) din învățământul superior profesional este atribuit în cazul în care durata totală a studiilor este de cel puțin cinci ani. Nu poate fi așa-numitul "scurt", al doilea nivel profesional programelor de învățământ superior de studiu (1-2 ani), în cazul în care calificarea este obținută pe baza nivelului cunostintelor achiziționate anterior prin primul învățământ superior sau studii universitare de licență academice profesionale. În total, durata de calificare profesională a programelor de studiu la nivel de 5 nu mai puțin de 4 ani de învățământ secundar și nu mai puțin de 2 ani de la facultate.

Postuniversitare de educație (nivel 6 ISCED) Diplomă de Master sau echivalent (absolvenți de 5-6 ani profesionale programelor de învățământ superior în Drept și Medicină pot continua studiile la nivel postuniversitar direct) este necesar pentru admiterea la studiile de doctorat (Ph.D.). Studii de doctorat ultimii 3-4 cu normă întreagă de ani. Acestea includ studii avansate a subiectului în cadrul unui program de studiu relevant (sau o cantitate echivalentă de cercetare independentă în timp ce lucrează la o universitate, o instituție de cercetare, etc), precum și un proiect de cercetare științifică față de teza de doctorat. Publicații în reviste științifice cotate la

nivel internațional sunt necesare înainte de susținerea publică a tezei de doctorat ca parte integrantă a unui program de studiu. Consiliul numește Știința Promovare a Consiliului și stabilește procedurile de atribuire a grade medicului. Taxa de școlarizare Școlarizare de la pre-școală, de bază și învățământ secundar într-un stat sau de municipalitate fondat unitățile de învățământ este finanțată de la bugetul național sau municipale. Instituții de învățământ particulare pot stabili o taxă de școlarizare pentru furnizarea de educație. În învățământul superior de stat se referă la programele de taxele de școlarizare pentru un anumit număr de locuri de studenți ", în funcție de achiziții de stat în anul universitar respectiv. Fiecare instituție de învățământ superior pot stabili o taxă de școlarizare pentru restul de locuri studenților ". Toți elevii au dreptul la un credit de stat pentru studiile lor în orice program de învățământ superior. Strainii sau non-cetățenilor plătească pentru educația lor, în conformitate cu acordul încheiat cu unitatea de învățământ respective. În cazurile în care cetățenii străini studiu în Letonia, în cadrul unui program de schimb și un număr echivalent de studenți letonă studii în străinătate, studii de străini ", în Letonia sunt finanțate din resursele bugetare ale Republicii Letonia alocate instituției respective de învățământ superior. Taxa de școlarizare pentru cetățenii țărilor din Uniunea Europeană se stabilesc și se acoperite în conformitate cu aceeași procedură ca și pentru cetățenii și rezidenții permanent al Republicii Letonia. Sistemul de notare Realizările educaționale sunt evaluate într-un sistem de zece puncte: 10, cu distincția (izcili), 9 excelent (teicami), 8 foarte bune (Loti lābi), 7 bun (lābi), 6, aproape de bună lābi (gandrīz), 5 satisfăcătoare (viduvēji), 4 aproape satisfăcătoare (gandrīz viduvēji), 3 slab (vāji) 2 foarte slab (Loti vāji), 1 foarte, foarte slab (Loti, Loti vāji). Educația adulților Educația adulților include toate tipurile de formală, educația non-formală și informală, inclusiv în continuare și educație interes, modernizarea profesională și în formarea de serviciu. Este furnizat pentru a satisface nevoile în procesul de învățământ, pe tot parcursul vieții pentru a sprijini dezvoltarea personală și a competitivității pe piața forței de muncă, indiferent de vârsta persoanei și de educație anterioare. Dezvoltat și publicate de către Centrul National de Resurse pentru Orientare Profesională din Letonia Valnu iela 2 - 507, LV-1050 Riga, Republica Letonia de telefon +371 7223942, Fax +371- 7243127, e-mail:poic@piapa.lv

<http://www.piapa.lv/Euroguidance>

în cooperare cu Ministerul Educației și Științei din Letonia, letonă ENIC / NARIC,
letonă Eurydice Unit.